

SULA KOMMUNE

Kultur- og oppvekstplan

Saman om læringsreisa

2022
—
2032

Innhold

Forord	Side 4
1. Innleiing	Side 4
2. Saman åleine	Side 5
3. Kultur og oppvekst	Side 6
4. FN sin barnekonvensjon	Side 8
5. FN sine berekraftsmål	Side 9
6. Sula, ein del av Europa	Side 10
7. Utviklingstrekk	Side 12
8. Saman om ein god oppvekst	Side 13
9. Saman om læringsreisa	Side 14
10. Innsatsområder	Side 15
Innsatsområder 2015–2021	Side 15
Innsatsområder 2022–2032	Side 15
Mål 1: Barn og unge har ein oppvekst som fremjar helse og inkludering, og reduserer sosial ulikskap	Side 16
Mål 2: Barn, unge og familiar som treng det får tidleg oppfølging og koordinerte tenester	Side 17
Mål 3: Medbestemming og medverknad	Side 18
Mål 4: Føresette gir barn og unge ein trygg og god oppvekst	Side 19
Mål 5: Alle har kompetanse og ferdigheter til å møte krav i framtida	Side 19
Kjelder og kunnskapsgrunnlag	Side 23

Forord

Kultur og oppvekstplanen er eit politisk og administrativt styringsdokument som skal legge fôringar for ei langsigkt kvalitetsutvikling av alle einingar i kultur- og oppvekstsektoren i Sula kommune. Planen føreset innsats frå alle einingar i kultur og oppvekst, og også frå andre fagområde. Den dannar grunnlaget og er førande for handlingsplanar og den enkelte eining sine verksemgsplanar dei neste åra. Det er første gong i Sula si historie at ein slik plan vert skriven. Dette er difor nybrottsarbeid som vil binde dei ulike einingane i sektoren enda sterkare saman.

1 Innleining

Denne planen erstattar skulebruksplan, kulturplan og strategiplan som tidlegare har vore vedtekne politisk. Den skal sikre oppfølging av mål og strategiar for kultur og oppvekst i kommunen, og nasjonale fôringar og krav. Den er utforma slik at ein kan ta høgde for varsla endringar i lov- og regelverk, samt nasjonale og regionale satsingar.

Oppvekst- og utdanningsfeltet er kontinuerlig i utvikling; med reformer, lovendringar og stortingsmeldingar, som medfører store endringar for fagområda. Nye rammeplanar for barnehagar og SFO, St.meld. for kultur, Fagfornyinga (nye læreplanar i skulen), barnevernsreformen, kompetanseløftet for spesialpedagogikk og inkludering, og helsereformen, kan nemnast som døme.

Det er eit stort nasjonalt fokus på innbyggjarinvolvering og samskaping. Samskaping inneber å snu tankegangen i offentleg sektor frå å løysa problem for innbyggjarar, til å skape dei beste løysningane saman med dei.

Planprosessen har lagt vekt på ein tredeling av kunnskapsgrunnlaget for planen:

- Forsking og nasjonale retningsliner
- Tenesteområda sine innspel
- Barn og unge si stemme

Arbeidet starta med ein felles arbeidsdag for kultur og oppvekst der ein arbeidde med idémyldring om ulike utfordringsbilde. Ei arbeidsgruppe, som besto av Kommunalsjef for kultur og oppvekst og rådgjevarar oppvekst, tok planprosessen vidare og laga eit utkast til innsatsområde og seinare eit fullstendig utkast til kultur og oppvekstplanen. I planprosessen har vi lagt stor vekt på medverknad frå barn og unge, einingar i kultur og oppvekst og aktuelle fagutval. Dette for å skape eigerskap og brei forankring.

Sula Kommune har ein samla kommuneplan som omfattar samfunnsdel med handlingsdel og arealdel.

Kommuneplanen sin samfunnsdel tek stilling til langsiktige utfordringar, mål og strategiar for komunesamfunnet som heilhet og kommunen som organisasjon. Kommuneplanen sin samfunnsdel er grunnlag for sektorane sine planar og virksamheit i kommunen. Den gjev retningsliner for korleis kommunen sine eigne mål og strategiar skal gjennomførast i kommunal virksamhet og ved medverkning frå andre offentlege organar og private.

Kommunedelplanar for tema eller virksomheitsområder skal ha ein handlingsdel som beskriv korleis planen skal følgast opp dei fire påfølgande år eller meir. Kultur- og oppvekstplan for 2022–2032 er kommunedelplan for kultur- og oppvekstsektoren i Sula kommune.

Samfunnsdel av kommuneplan for Sula kommune (2010–2020) har løfta fram fleire målsettingar for kommunen sitt arbeid som legg fôringar for innsatsområder i kultur- og oppvekstplan 2022–2032. Dette gjeld mellom anna målområda:

- Bærekraft
- Kulturelt mangfold
- Tidleg innsats
- Barn og unge si stemme
- Kvalitet

Samfunndel vil bli utarbeidd i planperioda.

2 «Saman åleine»

Sula kommune er ei kommune som først vart skilt ut som eigen kommune i 1977 og som i prosessen med samanslåing av kommuner før 2020 framleis valde og fekk vere eigen kommune. Dette inneber at vi også sjølv må rigge oss for å kunne møte behova til våre innbyggjarar på alle område.

UngData undersøkinga 2021 viser oss at eit fleirtal av ungdommene i Sula er svært fornøgd med lokalmiljøet og 90 % kjenner seg trygge i lokalmiljøet sitt. Det er også slik at det er færre ungdomsskuleelevar i Sula som trur dei vil fullføre vidaregåande opplæring og ta høgare utdanning enn landssnittet. Tradisjonelt er det totale utdanningsnivået i Sula kommune lavt og det er difor grunn til å arbeide vidare med å motivere ungdom til vidare og høgare utdanning. Det er i undersøkinga færre som melder at dei er med i organiserte kultur og/eller idrettsaktivitetar på fritida enn landssnittet, men undersøkinga er tatt midt i pandemien og det kan ha hatt påverknad på svara. Det er viktig for vår sektor å legge til rette for eit godt samarbeid med frivillige lag og organisasjonar som i lag med kommunen arbeider for eit levande lokalsamfunn der barn og unge veks opp.

MOT er eit handlingsprogram det har vore satsa på i Sula kommune over fleire år. Tradisjonelt er det ungdomsskulen som har hatt programmet. MOT arbeider forebyggande med å motvirke samfunnsutfordringar som mobbing, utanforskap og psykiske vanskar. MOT styrker ungdoms robusheit, livsmeistring og mot. I åra framover er det truleg at ein vil arbeide også i barneskulan med dette.

I 2021 var om lag 11 % av Sula si befolkning innvandrarar, dette er litt færre enn landssnittet. Det som er bra for Sula er at det ser ut som om kommunen lukkast med integrering; vi har fleire enn snittet i landet som fullfører introduksjonskurs og fleire som er i arbeid.

Sula kommune er ei kommune i vekst, i eit stadig meir komplekst samfunn. Vi er nært knytt til Ålesund på ulike måtar. Mange vel å busette seg i kommunen, men arbeider i Ålesund. Særleg familiar med barn vel å busette seg her, noko som gjer at mange av innbyggjarane er barn og unge. Arbeidsinnvandring og mottak av flykningar er også med på å forklare auken i folketal. Sula kommune har ikkje vidaregåande skular og dei fleste av våre elevar gjennomfører vidaregåande skule i Ålesund. Det har vore ei målsetting i fleire år at alle våre elevar skal gjennomføre vidaregåande skule, ei målsetting som vi ikkje heilt har nådd enda. Sula kommune har likevel per 2021 høgare gjennomføring enn landet og fylket (Oppvekstprofil 2022). Å stimulere til gjennomføring av vidaregåande skule er eit viktig bidrag frå oppvekstfeltet til økonomisk berekraft på sikt.

I kultur og oppvekst er vi opptekne av å bidra til økonomisk berekraft ved å ha fokus på sosial berekraft. Vi vil arbeide for at alle barn og unge skal ha like sjansar til eit stabilt helsefremmande liv, utan diskriminering og utanforskap. Barn og unge skal bidra aktivt i eit fellesskap og leve som aktive samfunnsborgarar. Den sosiale berekrafta skal påverke alle dei faktorane som gjer folkehelsa betre og den mest grunnleggande innsatsen for å betre folkehelsa er å betre oppvekstforholda for alle barn. Gode oppvekstforhold og ei berekraftig samfunnsutvikling føreset kvalitetsmessig gode tenester, prega av heilskap og samanheng.

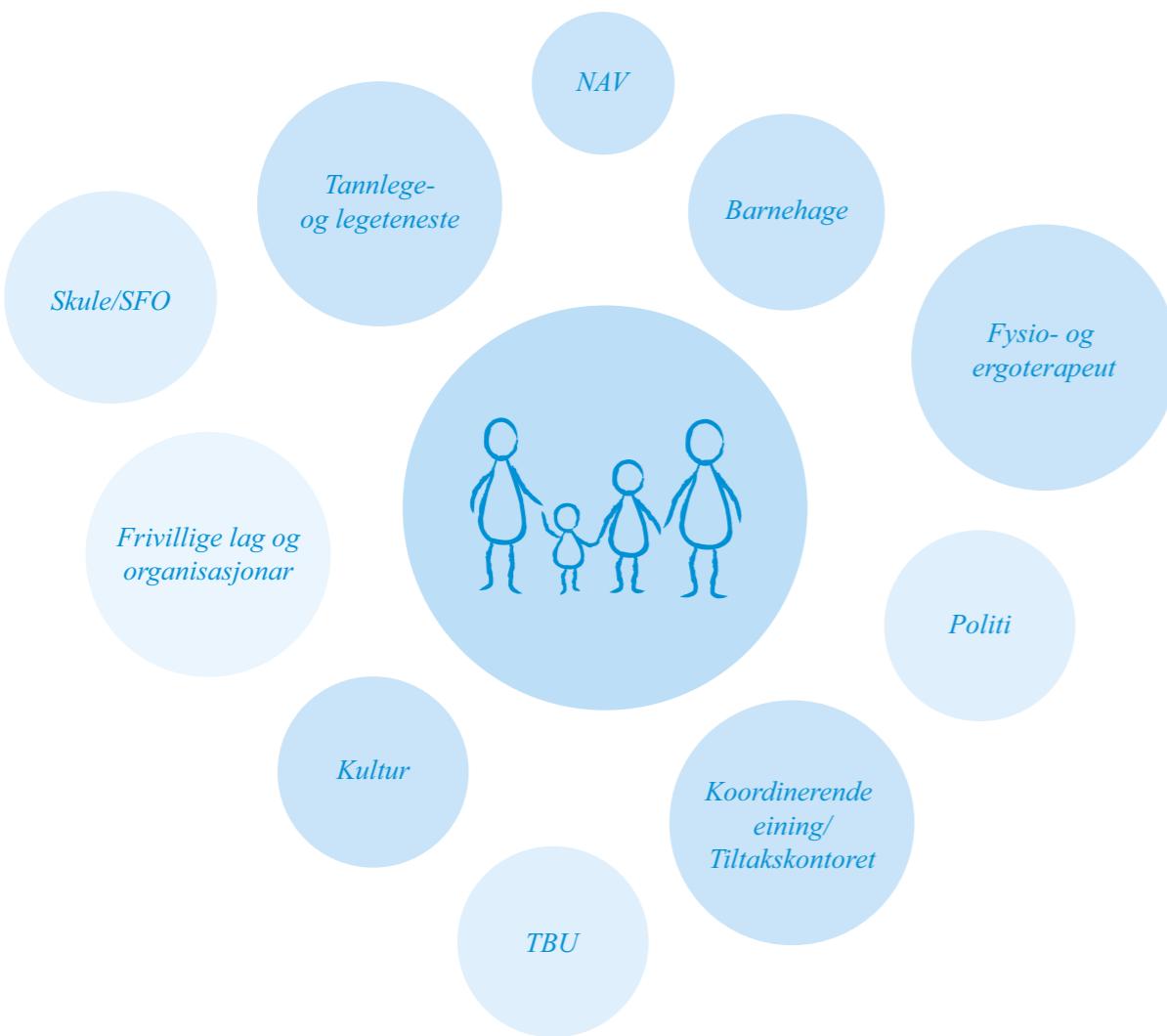
3 Kultur og oppvekst

I Sula kommune har vi organisert helsestasjonen, barnevernet og pedagogisk-psykologisk teneste (PPT) i Tiltakseining for barn og unge (TBU). I Kultureininga har vi bibliotek, musikk- og kulturskulen og utekontakt/fritidsklubb. Det er tre barneskular, ein ungdomsskule, fire kommunale barnehagar, fire private og ein open barnehage i Sula kommune. Skulestrukturen er gjennom år optimalisert og det er relativt nye og gode skulebygg. Barnehagane er også i god stand, men ein må i løpet av planperioda ta stilling til om ein skal bygge ut eller legge ned Sunde barnehage då det er den minste barnehagen og det bygget som i løpet av dei neste åra må gjerast noko med. TBU bør i løpet av planperioda samlokaliseras. Alle kommunale einingane er sjølvstendige driftseiningar som rapporterer politisk til oppvekstutvalget og administrativt til Kommunalsjeffor kultur og oppvekst.

God kvalitet i tenestene er viktig for kultur og oppvekstsektoren i Sula kommune. Tenestene i sektoren må arbeide etter både nasjonale, regionale og lokale føringer.

Dei nasjonale føringerane seier mellom anna at ein skal sikre gode oppvekstmiljø som gir barn og unge tryggleik mot fysiske og psykiske skadeverknader. Barn og unge skal ha fysiske, sosiale og kulturelle kvalitetar som til ei kvar tid er i samsvar med eksisterande kunnskap og barn og unges behov.

Dei nasjonale rammeverka, lovverk og strategidokument som skal ligge til grunn for alt arbeid i kultur og oppvekst er omtala i vedlegg nr. 1, der ein også finn linkar til dokumenta.

Dei lokale satsingsområda til sektoren er nærare beskrive seinare i planen, men hovudområda våre er:

- Digitalisering
- Samhandling
- Inkludering

Nasjonale myndigheter legg til grunn regionalt samarbeid for å heve kompetanse i barnehage, skule og elles i laget rundt barnet.

Sula er for barnehage, skule, SFO og PPT med i eit regionalt samarbeid på Nordre Sunnmøre i lag med Stranda, Sykkylven, Giske, Fjord og Ålesund. Det regionale arbeidet baserer seg på nasjonale føringer. Det er representantar for kommunane, UH-miljøet og statsforvaltaren som administrerer ordningane. Økonomisk er det statlege midlar som statsforvaltaren etter søknad fordeler ut til kommunane.

Dei lokale måla for sektoren er basert på dei nasjonale målsettingane.

Gjennom å utøve verdibasert pedagogisk leiarskap, gjer leiarane i oppvekst sitt til at vi gjennom dei kommunale tenestene arbeider for å gi kvar barn eit godt utgangspunkt for livet vidare.

Leiarane i oppvekst skal difor:

- Ha god kunnskap om kva som har positiv effekt på barn si utvikling og læring.
- Kjenne til kva praksis dei tilsette i eiga eining møter borna (og familiën) med.
- Kunne leie profesjonsarbeidet i eininga slik at dei tilsette saman vidareutvikler ein felles kunnskapsbasert praksis.
- Bygge relasjonar basert på tillit som bidreg til at kvar tilsett – og dermed eininga – lukkast med å implementere kunnskaps basert praksis.
- Kunne løye komplekse problem som oppstår her og no.

(Frå leiarplattforma vår)

Oppvekstforhold og utdanning er viktig kommunale innsatsområde, både for kommunen som heilheit og for den enkelte innbyggjar. Erfaringar frå barndommen påverkar moglegheiter, livskvalitet og samfunnsseltaking gjennom livet. Oppvekst- og utdanningsfeltet er i stadig endring, og for å kunne gje barn og unge eit godt utgangspunkt, må vi arbeide saman, på gode, nye og berekraftige måtar. Gode oppvekstforhold og berekraftig samfunnsutvikling føreset god kvalitet på tenester, og fokus på heilskap og samanheng.

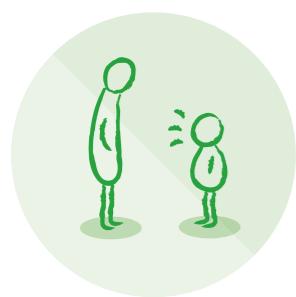
Vi ønsker at barn og unge i kommunen skal ha ein trygg oppvekst, likeverdige tilbod og moglegheiter. Dei skal utvikle kompetanse som fremjar meistring, deltaking og god psykisk og fysisk helse, og som bidrar til at dei er best mogleg rusta for vaksenlivet. I møte med våre tenester skal barn og unge møte autoritative vaksne med rett kompetanse, omsorg for og blikk for det enkelte barn sine utfordringar.

4 FN sin barnekonvensjon

Norge forplikta seg på å følge FN sin barnekonvensjon i 1991. I 2003 vart denne forpliktninga skjerpa ved at ein tok inn barnekonvensjonen som ein del av lov om styrking av menneskerettane i norsk rett. Barnekonvensjonen står over norske lover, nest etter Grunnlova. Kommunen har ein sjølvstendig plikt til å respektere og garantere konvensjonens rettar.

Barnekonvensjonen skal naturleg ligge til grunn for alt arbeid med barn og unge i Sula kommune. Sula kommune vil ha eit særskilt fokus på dei konvensjonane som vist her.

Medbestemmelse

Kultur og fritid

God omsorg

Vern mot overgrep

Særskilt vern og støtte

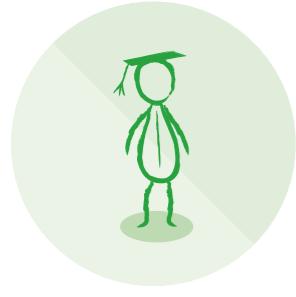
Fullverdig liv

God helse

Sosiale tjenester

God utdanning

Levestandard

5 FN sine berekraftsmål

FN sine berekraftsmål er verda sin felles arbeidsplan og ein ønskje å oppnå måla innan 2030. Det er 17 mål totalt med 169 delmål. For sektoren vår totalt sett så vil ein nok på ulikt vis arbeide med alle måla. Denne planen legg til grunn fire av dei som vi meiner er viktige for vårt arbeid med kultur og oppvekst i Sula kommune.

I kultur og oppvekst skal vi ruste barn og unge både psykisk og fysisk til å mestre livet. Vi skal arbeide forebyggande frå graviditet til dei går ut av ungdomsskulen. Helsetenester vil dei også få vidare inn i vidaregående skule.

I kultur og oppvekst skal vi sikre at alle får eit best mogleg utgangspunkt for utvikling og læring. Det er ei målsetting at alle skal fullføre vidaregående skule. Gjennom internasjonalt utdanningssamarbeid og ei satsing på innovasjon og entrepenørskap vil ein sikre alle barn og unge ei god utdanning.

I kultur og oppvekst skal vi sikre alle barn og unge like moglegeheter til deltaking i organiserte fritidsaktiviteter. Vi skal også sikre at alle barn og unge får eit likeverdig tilbod i barnehage og skule og kultur uavhengig av kvar på øya ein får teneste.

I kultur og oppvekst skal vi forvalte ressursane på ein berekraftig måte. Vi skal legge til rette for eit godt samarbeid med frivillige lag og organisasjoner slik at ein får til eit godt og berekraftig lokalsamfunn. I kultur og oppvekst vil vi i åra framover ha eit tydelegare fokus på sosial berekraft, mellom anna gjennom MOT og internasjonalt utdanningssamarbeid.

6 Sula, ein del av Europa

I barnehage og skule skal vi førebu barn og unge på ei framtid ingen av oss veit kva vil bringe. Framtidas kompetanse kan vere der vi er i dag eller nok heilt anna. Endringskompetanse og å styrke det enkeltes barns tru på seg sjølv og å gje dei eit godt fundament for framtida er viktig for oss.

Gjennom ei satsing på eit europeisk utdanningssamarbeid vil vi auke den kulturelle forståinga for borna i Sula. Vi kan utvide horisonten vår samtidig som vi vil bli betre på å inkludere dei som kjem frå andre land til Sula. I eit Europa i ständig endring er det viktig med eit tett og godt samarbeid. Sula kan også bidra med erfaringar og kunnskap på viktige områder for samarbeidspartnarar.

Gjennom deltaking i Erasmus+ samarbeid forpliktar Sula seg til å arbeide inn mot dei målsettingane og prioriteringane som regjeringa har nedfelt i sin strategi for europeisk samarbeid. Målsettingane samsvarar godt med dei innsatsområda vi har lokalt og med det arbeidet vi har gjort dei siste åra. Hovudmålsettinga til regjeringa er å støtte livslang læring gjennom utdanning og personleg og profesjonell utvikling for befolkninga i Europa og utanfor. Det skal vere enkelt å delta og ein skal arbeide for å redusere klimaavtrykka. Ei tredje målsetting er å utnytte dei mulighetene som digitalisering kan gje i høve internasjonalt samarbeid. Den siste målsettinga er å auke interessa for, og kunnskapen om korleis ein kan delta i demokratiet og påverke sin eigen kvardag. Elles er det sektorspesifikke prioriteringar som t.d. handtere læringsutfordringar, hindre fråfall og auke grunnleggande ferdigheter i skulesektoren aktuelle tema. Vårt fokus på sosial berekraft og innovasjon og entrepenørskap vil vere aktuelt i eit internasjonalt samarbeid.

7 Utviklingstrekk

I Sula kommune er det pr. 4. kvartal 2021, 9547 innbyggere. Barne- og ungdomsbefolkinga utgjer i overkant av 24 % av disse, dette er signifikanst høgare enn både fylket og landet.

Sidan 2011 har barnetalet i Sula auka jamt, berre i skule har elevtalet auka med 223 elevar i denne perioda. Det har ført til store utfordringar både for barnehagedekning, skulane og for hjelpetenestene. Per 2021 har barnetalet for dei yngste gått litt ned. I SSB sine framskrivingar peikar ein på at det skal bli ein markant nedgang i barnetal, men fødselstala viser ikkje same nedgang. Framskriving av barnetal og antal fødslar er den mest usikre prognosa ein har i ein beskrivelse

av demografi i ein kommune. Fødselstalet er avhengig av mange faktorar der arbeidsmarknaden og tilrettelegging av boligutbygging nok er dei mest sentrale. Det vil i Sula kommune vere ei utfordring å møte den aukande aldrande befolkninga samtidig som vi har ein høg andel barn og unge.

I sektoren har ein sett på fødselstala fram til 2021 og laga ei elevtalsframskriving, denne gir også barnehagane verdifull informasjon. Ser ein framover så er vi i 2032 omrent der vi var i 2011 då elevtalsveksten starta for fullt. I midlertidig så har ein ikkje oversikt over tilflytting og fråflytting frå kommunen i åra framover.

Årskull ved dagens skulekretsgrenser (Fiskarstranda og Måseide slått saman)

Fødselsår	Langevåg skulekrets			Rørstadmarka			Solevåg skulekrets			Sula U	Alle
	Jenter	Gutar	Sum	Jenter	Gutar	Sum	Jenter	Gutar	Sum		
2021	30	27	57	16	11	27	11	11	22		106
2020	35	26	61	13	13	26	9	14	23		110
2019	20	26	46	15	14	29	17	8	25		100
2018	23	39	62	11	17	28	14	15	29		119
2017	35	38	73	14	18	32	16	19	35		140
2016	29	46	75	18	22	40	8	14	22		137
2015	30	38	68	15	20	35	9	21	30		133
2014	35	43	78	12	20	32	18	11	29		139
2013	42	33	75	14	20	34	17	19	36		145
2012	37	43	80	13	11	24	16	21	37		141
2011	37	44	81	18	16	34	18	17	35		150
2010	46	38	84	20	15	35	14	16	30		149
2009	36	36	72	19	13	32	21	23	44		148
2008										112	112
2007										121	121
2006										133	133

I Sula har vi mange gjennomsnittsfamiliar når ein ser på dei sosioøkonomiske ressursane. Tradisjonelt har utdanningsnivået i den vaksne befolkningsgruppa vore låg. Det er ingen teikn på store forandringer i dette biletet. Det blir difor viktig i planperioden at ein opprettheld ordningar som sikrar barn og unge lik deltaking og inkludering i fritidsaktivitetar.

8 Saman om ein god oppvekst

BTI satsinga og fokuset Sula kommune har hatt på samhandling og tverrfagleg arbeid over fleire år gjer at kommunen har gode støttepilarar på plass i laget rundt barnet.

Barnevernsreforma og ny lov om Barnevern blir innført i hhv. 2022 og 2023. Denne reforma vil føre til at dei kommunale tenestene skal overta mange av dei statlege oppgåvene og at kostnadane til tiltak vil auke. Ein premiss for reforma er at alle i laget rundt barnet skal arbeide med tidleg innsats og ei av målsettingane er at barnevernstjenesta skal arbeide med kjernebarnevern. Kjernebarnevern er at lettare tiltak, t.d. om ein familie treng støtte til barnehageplass så er det like naturleg at dette kan vere ei oppgåve for NAV som at det er ei barnevernstjeneste si oppgåve.

«Framtidas kulturskule» er også eit satsingsområde for Sula kommune. Opplæringslova regulerer at alle landets kommunar skal ha eit kulturskuletilbod. Våren 2021 kom det for første gong ei Stortingsmelding om kultur for barn og unge «Meld. St. 18 (2020–2021) Oppleve, skape, dele — Kunst og kultur for, med og av barn og unge». Sula kommune må i åra framover arbeide med å knytte oppvekst og kultur tettare saman og dra vekslar på kvarandre i større grad enn per i dag. I 2022 får vi på plass Kulturkarusell for alle 3. klassingar på Sula og dette er eit samarbeid vi må bygge vidare på. Sula er i førarsete når det gjeld samhandling med kultur noko vi har fått til mellom anna ved å inkludere kulturskulen i den digitale satsinga vår.

9 Saman om læringsreisa

Sula kommune må ha gode tenester som barn/unge og familiar skal ha tilgang til, og som skal kunne gje ekstra støtte i periodar då dei treng det. Dette føreset at tilsette har høg fagkompetanse, utviklar denne kontinuerleg, er fleksible og kan samarbeide og samordne innsatsen sin. Kompleksitet i utfordingane gjer at behovet for tverrfagleg samarbeid og kompetanse blir viktig, for å finne gode løysingar; utnytte ressursane godt og for å få større grad av samanheng.

Kultur – og oppvekstsektoren skal gi barn og unge kompetanse og ferdigheter, slik at dei kan meistre livet og kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Vi må derfor ha gode universelle tenester, som alle barn og unge skal ha tilgang til, og kunne gi ekstra støtte til dei som treng det, i kortare eller lengre periodar av livet. Dette forutsett at vi har tilsette med høy fagkompetanse, er i kontinuerleg utvikling, er fleksible og har evne og vilje til samarbeid og samordning. I møtet med komplekse utfordingar hjå barn og familiar, blir behovet for det tverrfaglege ekstra tydeleg. I utviklinga av dei universelle tenestene som helsestasjon, barnehagar og skular, er godt samarbeid og kompetanseoverføring mellom tenester og fag viktig. Framtidas tenester er inkluderande og bygg på alle barn sin rett til deltaking og opplæring. Tverrfagleg kompetanse gir betre løysingar, betre bruk av ressursar og større grad av samanheng. Vi må i åra framover arbeide meir strategisk med koordinering av høg kompetente fagmiljø, samtidig som vi har ei klar fordeling av oppgåver og ansvar, som sikrar kvalitet i tenesteyting og god bruk av ressursar.

Det å møte framtida i Sula inneber også å ha fokus på den miljømessige berekraft. Levekår og folkehelse blir påverka av omkringliggende faktorar, og måten vi behandle miljøet vårt på vil på sikt få konsekvensar også korleis vi kan leve. Det å være bevisst på korleis både personleg liv og samfunnsliv påverkar omgivnaden rundt oss, er en del av både den sosiale og miljømessige berekrafta.

Med dette som bakteppe så er visjonen til kultur og oppvekst «Saman om læringsreisa»; ein visjon som er visualisert i modellen under.

Læringsreisa:

Frå 2017 har vi nytta metaforen Læringsreisa for dei første femten åra i livet til borna. Metaforen bidreg til ei felles forståing og samla fokus for utviklings- og kvalitetsarbeidet i KO. Alle einingane i KO skal bestå av trygge vaksne. Dei vaksne bygger relasjonar og samarbeider tverrfagleg på ein slik måte at alle barn og unge får gode og koordinerte tenester. Barn og unge skal kjenne seg verdsett, og dei vaksne skal fungere som støttespelarar for alle barn gjennom heile læringsreisa slik at barna utviklar seg til trygge vaksne.

10 Innsatsområder

Innsatsområder 2015–2021

KO arbeider kontinuerlig med utvikling av kvalitet og kompetanse. Dette er nokre av dei felles innsatsområda som ein har jobba med i perioden 2015–2021. Utfullende informasjon om satsingane finn ein vedlegg nr. 1.

- Leiaturviklingsprogram med studietur for leiarane i oppvekst til New Zealand, februar 2015.
- Oppretting av Tiltakseining barn og unge (TBU) frå 2015.
- Ungdomstrinn i utvikling (UiU): Satsing for å styrke elevmotivasjon og grunnleggjande ferdigheter i lesing, skriving og rekning, 2016–2017.
- Aktiv læring: Innføring av digitale verktøy/læringsbrett i skulen og kulturskulen frå 2017.
- To Fram: Leiarskap gjennom ny rammeplan i barnehagen i perioden 2017–2020.
- Kulturplan: Satsing og engasjement på kulturområdet i perioden 2017–2021.
- Strategiplan: Strategi for å utvikle kvalitet i arbeidet med barn og unge i perioden 2017–2021.
- Nettkurs om trygt skolemiljø: Utvikling av individuell og kollektiv kompetanse og praksis i alle skular, på ungdomsskulen i perioden 2017–2019, alle barneskulanane frå 2019.
- Fagfornyingsa: Utvikling og innføring av nye fagplanar i Kunnskapsløftet frå 2020.
- BTI (Betre tverrfagleg innsats for barn og unge): Innføring av tverrfagleg samhandlingsmodell for kommunen frå 2020.
- DIPS samspill: Innføring av samhandlingsverktøy i BTI-modellen frå 2021.
- KulVFL: Kulturskulebasert vurdering for læring i 2020/2021.
- Kompetansestyrking TBU: Med prosjektmidlar og omfordeling av ressursar oppretting av nye stillingar for å styrke den tverrfaglege kompetansen frå 2019.

«Når ej har blitt jobbemann,
så skal ej borre eit hull i veien.
Når ej ikke er jobbemann,
då skal ej jobbe her».

Gutt, 4 år

Innsatsområder 2022–2032

Kultur- og oppvekstplanen bygger på, og er ei oppfølging av, kommuneplanen sin samfunnsdel. Planen sine mål og strategiar er utarbeidd i tråd med rammeverket som gjeld for kultur- og oppvekstsektoren, og dei behova sektoren ser i åra framover. For at det tverrfaglege tjenestilbodet skal bli godt, må fleire nivå av kommunen sin innsats koordinerast.

Kultur- og oppvekstområdet omfattar ei rekke tenester og fagområde som er retta inn mot barn og unge. Gjennom læringsreisa blir det lagt til rette for barna sine moglegheiter for læring og utvikling. Planen har følgande mål, som blir utdjupa på de neste sidene. Vi har gjennom samskaping definert fem målområde for planperioden;

1. Barn og unge skal ha ein oppvekst som fremjar helse og inkludering, og reduserer sosial ulikskap, og dei skal motiverast til videre utdanning.
2. Barn, unge og familiar som treng det skal få tidleg oppfølging og koordinerte tenester.
3. Medbestemming og medverknad.
4. Føresette gir barn og unge ein trygg og god oppvekst.
5. Alle har kompetanse og ferdigheter til å møte krav i framtida.

Delmåla er i planen synliggjort som «Slik vil vi ha det» og «Slik gjer vi det».

Mål 1 Barn og unge har ein oppvekst som fremjar helse og inkludering, og reduserer sosial ulikskap.

Slik vil vi ha det

Vi vil ha trygge barn som møter trygge vaksne og veks opp i helsefremjande omgjevnader.

Slik gjør vi det

- Føresette får oppfølging og råd på helsestasjonen under graviditeten, i sped- og småbarnsalder, og skulealder.
- Barn og unge opplever eit trygt og stimulerande fysisk miljø og eit trygt og godt psykososialt på alle arenaer.
- Inne- og utediljø blir lagt til rette med omsyn til ulike behov og tryggleik.
- Tilsette tilrettelegg for fysisk aktivitet og er aktivt med i leiken på barnehagen og skulen sitt område, og i nærmiljøet.
- Vi tryggar skulevegen til barn og unge gjennom eit kontinuerleg arbeid i skular, administrasjonen og FAU.
- Barn og unge opplever å høre til og blir gitt moglegheiter tilpassa evner og føresetnader, i barnehagen, skulen og i ulike kultur- og aktivitetstilbod.
- Vi legg til rette for felles opplevingar.
- Vi har eit variert kultur- og aktivitetstilbod i kommunen, som treff dei fleste barn og unge sine behov.

Slik vil vi ha det

Tilgang på gode tenester og tilbod.

Slik gjør vi det

- Vi har lavterskelttilbod og tverrfagleg samarbeid om barn og unge som treng det.
- Barn, unge og føresette får god informasjon om tenestetilbod via kommunen si heimeside og i kontakten med einingane.
- Barn, unge og føresette får god informasjon om kultur- og aktivitetstilbod via kommunen si heimeside og fra einingane.
- Vi har tilgang på gode ordningar slik at alle får lik moglegheit til å delta i aktivitetar på fridra.

Slik vil vi ha det

Barn, unge og familiarar får rett hjelp, til rett tid, med rett til kompetanse.

Slik gjør vi det

- Barn, unge og familiarar blir møtt med målretta, kunnskapsbaserte, koordinerte og heilheitlege tiltak.
- Vi er BTI-kommune (Betre tverrfagleg innsats) og nyttar digitale samhandlingsverktøy.
- Vi har lavterskelttilbod og rutinar der ein har fokus på naudsynt kartlegging og tiltak. Tilsette kjenner til- og nyttar desse.
- Fagområda i TBU har faste møtepunkt i barnehagar og skular, og bistår med råd og involverast i samarbeidet tidleg.
- Barn og unge blir rettleia inn i aktivitetar som vil utvikle dei som menneske, bidra til inkludering, at dei opplever å høre til og har aktive liv.
- Alle tilsette har kompetanse til å avdekke og handtere krenking, mobbing, vald og overgrep.

Mål 2 Barn, unge og familiar som treng det får tidleg oppfølging og koordinerte tenester.

Slik vil vi ha det

Tidleg identifisering og hjelpe til barn, unge og familiar med særlege utfordringar.

Slik gjør vi det

- Vi har fokus på identifisering og tidleg innsats, og nyttar BTI-modellen frå uro oppstår.
- Vi involverer føresette tidleg, og innhenter samtykke til å samarbeide på tvers av tenester og til å dele relevant informasjon.
- Vi har gode og relevante lavterskelttilbod til barn, unge og foreldre, t.d. SamBa vert gjennomført for å få ei brei tverrfagleg drøfting av utfordringar så tidleg som råd, samt iverksette hjelpe/tiltak ved behov.

Slik gjør vi det

Barn, unge og familiar skal oppleve gode samanhengar og avklarte roller i heile læringsreisa.

Slik gjør vi det

Barn og unge skal i hovudsak få hjelpe og gode tilbod der dei er.

Slik gjør vi det

- Alle gravide og barn blir møtt av jordmor og helsesjukepleiar på helsestasjon og på heimebesøk.
- Helsestasjon følgjer opp barn gjennom faste kontrollar og vi har ei godt utbygd skulehelseteneste for barn og unge.
- Vi har psykisk helsetjeneste for barn og unge, der både barn og ungdommar og deira familiær får et tilbod utover det skulehelse tjenesta tilbyr.
- Det er etablert ressursteam på alle skulane i Sula.
- Hjelpetenester har faste kontaktpunkt i barnehagar og skular, og kan bistå med råd tidleg.
- Barn under opplæringspliktig alder får spesialpedagogisk hjelpe dersom dei har rett på det.
- Elevar i grunnskulen får spesialundervisning dersom dei har rett på det.
- Vaksne får spesialundervisning (Vaksenopplæring) dersom dei har rett på det.
- Vi har eit mangfoldig kultur- og fritidstilbod, med mange og differensierte organiserte tilbod.

Mål 3 *Medbestemming og medverknad.*

Slik vil vi ha det

Barn og unge si stemme blir høyd og dei får høve til å medverke.

Slik gjør vi det

- Tilsette bruker barnekonvensjonen aktivt i sitt arbeid og har kompetanse i korleis medverknad og medbestemming skal ivaretakast.
- Barn og unge har innflytelse i saker som angår dei og skal involverast i prosessar og avgjerder.
- Kommunikasjon og informasjon er tilpassa barn/unge sin alder, individuelle føresetnader og behov, og deira synspunkt blir vektlagt i samsvar med alder og modning.
- Vi har system- og følgjer rutiner for individuell og kollektiv medverknad (t.d. Barnesamtalar, utviklingssamtalar, barnemøte, elevrådsmøte, ungdomsråd, styringsdialogmøte).
- Barnrepresentant ivaretak barn og unge si stemme i plan- og byggesaker.
- Vi sikrar at barn/unge si stemme kjem tydeleg fram i all kommunal sakshandsaming som angår dei, og følgjer rutiner for dette.

Slik vil vi ha det

Gode møteplassar for samhandling der alle får høve til å medverke.

Slik gjør vi det

- Føresette blir involvert gjennom t.d. FAU, SU, styringsdialog, brukarundersøkingar, foreldremøte og kontinuerlig kontakt med einingane.
- Tilsette blir involvert gjennom t.d. nettverksmøte, personalmøte, medarbeidersamtalar, styringsdialog, brukarundersøkingar, SU, tillitsvaldmøte og møte med verneombud.
- Eigarnivå (administrativt og politisk) tek initiativ og legg til rette for gode prosessar og møteplassar for samskaping og medverknad gjennom t.d. styringsdialog, politiske møte, mellomleiarsamlingar og utviklingsarbeid.

«Ei læringsreise er at du finner mange ting som er i naturen og i vannet».

Gutt, 4 år

Mål 4 *Føresette gir barn og unge ein trygg og god oppvekst.*

Slik vil vi ha det

Føresette er trygge og kompetente omsorgspersonar som bidrar til god utvikling for barna sine.

Slik gjør vi det

- Alle tilsette møter foreldra som ein ressurs, og tek ansvar for å få til eit godt samarbeid med heimen.
- Barnehagane, skulane og musikk- og kulturskulen rustar og støttar føresette i oppfølginga av eigne barn med dialog, informasjon, temamøte, foreldremøte og utviklingssamtalar.
- Alle barneskulane har foreldreskule etter ein felles plan for føresette til elevar i 1. klasse og 8. klasse (t.d. digitale verktøy, undervisningsmetodar, psykososialt miljø).
- Føresette får støtte og rettleiing til å bli trygge vaksne for sine barn, og vi har tilbod som støttar og styrkar føresette i oppdragar- og foreldrerolla. Overgangar har særskilt fokus.

Mål 5 *Alle har kompetanse og ferdigheiter til å møte krav i framtida.*

Slik vil vi ha det

Leiarar som har nok og riktig kompetanse til å leie og støtte sine tilsette i arbeidet med barn og unge.

Slik gjør vi det

- Leiarane arbeider kontinuerleg med leiarutvikling.
- Vi har felles utviklingsarbeid i einingane og på tvers av einingane.
- Vi har god samhandling og delingskultur mellom leiarane, både i nettverk og på digitale plattformer, og vi har arenaer for å møtast.
- Vi har jobbskygging og kollegarettleiring i leiargruppa.

Slik vil vi ha det

Vi har nok tilsette, med rett kompetanse.

Slik gjør vi det

- Vi er kreative i utlysing av stillingar i form av både tekst, bilete og film, og gjer grundig arbeid i tilsettingsprosessen.
- Vi tilset- og har kvalifiserte og omstillingssyktige personale i einingane.
- Vi konkurrerer om dei beste søkjearane.
- Vi oppfyller normkrava om bemanning i dei ulike einingane.
- Vi har god kompetanse på trygt barnehage- og læringsmiljø gjennom kontinuerleg og felles satsing på dette arbeidet.
- Det er sett av felles tid til fagutvikling, felles personalmøte og fagdagar.
- Vi har lærande nettverk og profesjonsfellesskap internt og på tvers av einingane, både i nettverk og på digitale plattformer.
- Vi deltek i aktuelle regionale- og nasjonale satsingar.
- Vi legg til rette for etter- og vidareutdanning.
- Vi har ein plan for Internasjonalt utdanningssamarbeid som er ein naturleg og innarbeidd del av læringsreisa.
- Tilsette har høg profesjonsfagleg digital kompetanse.

Slik vil vi ha det

Barn og unge sin kompetanse og ferdigheter er framtidsretta.

Slik gjør vi det

- Barn og unge blir møtt med tilpassa forventningar og krav ut i frå den enkelte sine føresetnadar.
- Vi arbeider med psykisk helse, livsmestring og sosial kompetanse gjennom heile læringsreisa.
- Vi legg til rette for at barn og unge utviklar refleksjon og kritisk tenking, dybdeforståing, endringskompetanse og forstår samanhengar mellom fagområda.
- Vi gir barn og unge oppleving av meistring, og støttar og utviklar lærelysta deira.
- Vi lærer barn og unge praktiske ferdigheter og gir dei kompetanse som gjer dei rusta til å takle vaksenlivet.
- Innovasjon og entreprenørskap er ein naturleg og innarbeidd del av opplæringa. Vi deltek på aktuelle regionale og nasjonale tilbod og satsingar.
- Vi motiverer og har ei målsetting om at alle gjennomføre vidaregåande opplæring.
- Vi har ein plan for å bygge kulturelt forståing gjennom Internasjonalt utdanningssamarbeid som er ein naturleg og innarbeidd del av læringsreisa.
- Vi har eit riktig utval av analoge og digitale lærermiddel og verktøy, som vert nytta godt i opplæringa, for å møte behova til den einskilde og for å auke læringsutbyttet.
- Barn og unge har digitale ferdigheter som gjer dei i stand til å ferdast trygt i den digitale verda og lykkast i videre utdanning, arbeid og samfunnsdeltaking.

**«God oppvekst er at
blomstrane veks når det
blir sommer?»**
Jente 5 år

Kjelder og kunnskapsgrunnlag

Samfunnsmandatet til Kultur og Oppvekst

Lov og føreskrifter:

- Lov om barnehagar
- Lov om grunnskulen og den vidaregående opplæringa
- Lov om introduksjonsordning og norskopplæring for nykomne innvandrarar
- Lov om barnevern
- Lov om offentlege styresmakters ansvar for kultur og verksemd (kulturlova) og Lov om folkebibliotek
- Lov om helse- og omsorgstenestene, helsestasjon og skulehelse
- LK -20
- Rammeplan for barnehagen
- Rammeplan for kulturskolen «Mangfold og fordypning»
- Rammeplan for SFO

Nasjonale føringer:

- FN sine berekraftmål
- Barnekonvensjonen
- Kompetanse for kvalitet. Strategi for videreutdanning for lærere og skoleledere fram mot 2025
- Strategi for kompetanse og rekruttering i barnehagen 2014–2020
- Meld. St. 21 (2016–2017): Lærelyst – tidlig innsats og kvalitet i skolen
- Meld. St. 28 (2015–2016): Fag-Fordypning-Forståelse – En fornyelse av kunnskapsløftet
- Meld. St. 19 (2015–2016): Tid for lek og læring
- Meld. St. 24 (2012–2013): Framtidens barnehage
- Meld. St. 20 (2012–2013): På rett vei. Kvalitet og mangfold i fellesskolen
- Meld. St. 22 (2010–2011): Motivasjon – Mestring – Muligheter Ungdomstrinnet
- Meld. St. 6 (2019–2020): Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage, skole og SFO
- «Barn som lever i fattigdom»: Regjeringens strategi 2015–2017
- «Mestre hele livet»: Regjeringens strategi for god psykisk helse 2017–2022
- «#Ungdomshelse»: Regjeringens strategi for god ungdomshelse 2016–2021
- Prop. 12 S 2016–2017: «Opptrappingsplan mot vold og overgrep» (2017–2021)
- Frivillighetserklæringen (2015)
- Fritidserklæringen (2019)
- Rammeplan for lærarens profesjonsfaglige digitale kompetanse, PFDK (Udir)

Statsforvaltaren i Møre og Romsdal:

Statsforvaltaren er staten sin representant i fylket, og har ansvar for å følge opp vedtak, mål og retningslinjer fra Stortinget og regjeringa. Fylkesmannen er eit viktig bindeledd mellom kommunane og sentrale styresmakter. Statsforvaltaren er klageinstans for kommunale vedtak, skal føre tilsyn med- og formidle relevant informasjon til kommunene. Statsforvaltaren skal også halde sentrale styresmakter orienterte om viktige spørsmål i fylket.

Relevante vedlegg og dokument finn du her:

Link til heimsida under kultur og oppvekst:

<https://www.sula.kommune.no/tenester/oppvekst-og-utdanning/>

SULA KOMMUNE

Sula Kommune

A: Sloghaugvegen 13, 6030 Langevåg

T: 70 19 91 00 (mån–fre: 08:00–15:30)

M: post@sulakommune.no

W: sulakommune.no
